

בר ביום הראשון של מושב הכנסת היה אולם המליאה ריק

התחלה נאה!

פנטזיות, סטודנטים

וטילי עסקים

אך נפתח המושב -- והשאלות שלנו הונחו על שולחן היו"ר. בין השאר: לשרהביטחון: מה מספר האוניות הפובליטיות בים התיכון? האם קיימת נזכחות צבאית סובייטית במדינות השכנות? אם כן -- באילו מדינות, ובאילו מדינות? באילו מדינות יש מאגרים לקיום כוחות אלה?

לשרהחינוך: מה עושה הממשלה כדי לפתור את מצוקת הדיוור של הסטודנטים בירושלים?

לשרהחינוך: כמה עסקנים נסעו לארץ לימפידה של מכסיקו? מי מימן את נסיעתם? האם רשות ממשלתית אישרה את הנסיעה, ומה היו הוצאות הממשלה במימון הנסיעה?

לשרהחוקי: מה הן הדרישות המדיניות שמעלה ממשלת ארה"ב, במשאומתן המדיני לאספקת ה"פאנטומים"?

לשרהדתות: מה הוא עושה כדי לשר למוסלמים בירושלים ובמקומות אחרים, מור על התנהגות הולמת בשטחים הקדושים, כדי למנוע מיקרים המספקים חומרת לע"מולד לאוייב?

לשרהעבודה: האם דאג משרד-העבודה לספק לחברי ההסתדרות טופסים של

השריפה בלוד

התנגדות לתשדוב מפי-המפלגות? מה הוא עושה למניעת הפרת החוק בנדון? לשרהביטחון: האם נגרמו אבירות לצה"ל עקב אי-ביצוע נכון של עבודות ביצורים מטעם קבלנים פרטיים? האם באו האחראים על עונשם?

לשר האחראי על ההסברה: כמה פעמים צוטטו לאחרונה בראש מהדורש החדשות וביניהם של ראשי-הממשלה, יגאל אלון, משה דיין, ישראל גלילי, ובאיוה מע"מז נאמרו הדברים שצוטטו?

לשר האחראי על ההסברה: מדוע לא הראתה הטלביזיה את פתיחת מושב הכנסת?

לשרי החקלאות והפנים: מה עושה הממשלה כדי למנוע שפיכת שפכים לים-תיכונת, המשמש מאגר למוביל הארצי? לשרההתחבורה: האם העניק המשרד רישיון של יבואנים לראשי אירגון נהגרי המזרחית, ומה נעשה כדי למנוע הפקעת מחירי המוניות שנמכרו לחברי האגודה? לשרההתחבורה: מה היו הסיבות לדיקת-העניק בנמל-התעופה לוד, ומה הסיבות לכך שהשריפה לא אותרה ב" עוד מועד? האם נקבע מי אחראי, והאם ננקטו הליכים ממשלתיים נגדו?

★ ★ ★

לא תמיד יכולים אנחנו למחות בו במקום על תשובתו של שר לשאלתה שלנו, שיש בה התחמקות ואף טישטוש. לא מכבר עשה זאת בית-המשפט העליון במקומנו. בשעתו הגשנו שאלתה לשר המשטרה, בה שאלנו מדוע הועברו תיקי המשטרה הישראלית לבריטניה. השר ענה מה שענה. תשובה זו הובאה לכיתה-המשפט, כשעלה אותו עניין שם.

קבע שופט בית-המשפט העליון, בנימין הלוי, בהגיבו על תשובת השר לשאלתה שלנו: "... בכל הכבוד, עלינו להביע תמיהה על כי 845 תיקי המשטרה המקורי ריגם, עם כל המיסמכים, הועברו לחו"ל לצורך מחקר מדעי."

פחות פקידים - יותר משכורת

יחסי שכר

חוק שרות הציבור (הגבלות לאחר פרייה) בא למנוע תופעה רגילה של שחיתות: פקיד-מדינה מנצל את עמדתו לטובת חברה פרטית, מעניק לה מכל טוב, מתפטר מתפקידו והופך מנהלה של אותה חברה. שריה משפטים, יעקוב שמי שון שפירא, הגיש את ההצעה בגאווה רבה.

שפירא

לא הייתי הנואם היחיד שהצביע על החורים הרבים ב"חוק, העלולים לרוקן נו מכל חוכן ממשי. אפשר לקחת כל סעיף, אמרתי, ולתת עצות מעל דוכן זה איך להערים עליו."

אולם בדבר אחד נבדלנו מכל שאר הנואמיים. הצבענו על שורש הרעה: המישטר הקיים בארץ. אורי אבנרי: ... שורש הרעה הוא בעצם הנהגים הכלכליים שלנו, כשכימעט הכל תלוי בהחלטות של פקידים ושרים, הפועלים כראות עיניהם, מבלי שיהיו קריטריונים אובייקטיביים כלשהם להחלטותיהם. במישטר כזה הופכים הקשרים האישיים ל"הון כלכלי העובר לטובה. ובסיכום: הפיתרון האמיתי הוא בכך שיהיו במדינה פחות פקידים ופחות מנגנונים, ושהפקידים הנוותרים יקבלו משכורת רבה יותר גבוהה, כדי שיראו בשרות המדינה קאריירה לכל חייהם, ולא מבוא לקאריירה אחרת. הצבענו בעד החוק, כי יש בו לפחות התקדמות כלשהי.

האיום הסובייטי בתעלת סואץ

פתיחת מושב הכנסת הוכיח כי מנוי וגמור עם הממשלה למנוע שוב כל ויכוח רציני בכנסת על עניינים המסעירים את הציבור. כדי להבליט זאת, הגשנו את ההצעות הדחופות הבאות לסדר היום:

- הסכנת המדיניות והצבאית הכרוכות בחזירה הסובייטית למרחב הריאום הסובייטי באיזור תעלת סואץ.
- השריפה בנמל-התעופה לוד וקביעת סידורים תכופים למניעת שיבושים בתנועת הנוסעים.
- התנגדות חברי ההסתדרות לניכוי מס-המפלגות -- אי-העמדת טפסים לרשות המסרבים, שיבושים בהמצאת טפסי התנגדות ואי-הבהרת המעב המישפטי למעסיקים ולעובדים.
- מדיניות הממשלה -- הצהרות סותרות של השרים והבעת עמדות מנוגדות בומבם.
- התקרית האחרונה בתעלת סואץ ונקיטת אמצעים מידיים למניעת הישנות תקריות מהסוג הנדון.

למרות שטעיף זה אינו חל על אנשי ה"עולם הזה" -- כוח חדש (המשותרים מ"חובה זו מפני שתנועתנו מיוצגת בכנסת), התנגדנו בחריפות לטעיף זה. טענתנו: "ה"עיריות הן הגופים המושחתים ביותר בארץ. אי-היעילות מתחרה בהן עם חלוקת-השלל, הרשלנות עם השחיתות."

עיריות אלה זועקות להתעוררות אזרחית, שתוליד תנועות-ירפורמה בלתי-מפלגתיות. יש לעודד התעוררות כזאת -- ולא להסיל עליה קנס, אם לא תצליח במכה הראשונה. מובן שגיש הסתייגות מקיפות להצעת חוק זו.

דרוש מאמץ נפשי גדול כדי לעבור ישר מחו"ל לספלי-הכנסת. אחרי שיחות רציניות מדינאיים ועיתונאיים בכמה ארצות, המתחיים ברצינות את בעיות-המרחב וסיכויי-השלום ו"ך שקילת גורמים כמו תנועת-הנפט העולמית, סיכויי ההתפשטות האטומית, כחנות ייחתי-המועצות והאינטרסים האמריקאים) -- נשמעים הדיונים בכנסת כמו ויכוח בשיעור-מחנך בגימנסיה.

זוהי אחת הבעיות של בית-הנבחרים שלנו. רמת-הדיונים בו על ענייני-הגורל של מלחמה-לולם אינה שונה במאומה משיחה בטלה בקפה רוואל, או באוטובוס. העסקנים חוזרים על גאמר הראשי האחרון של עיתון-הערב, וזה ממצה -- פחות או יותר -- את מאמציהם אינטלקטואליים.

אולי היתה הרמה עולה, אילו ראתה הממשלה בכנסת בית-נבחרים לליבון בעיות-אומה, ולא מישטר שיש לעקוף אותו. כך, בניגוד למקובל, לא נפתח הפעם המושב הזדעה מדינית של הממשלה ובחיכוך עליו. ויכוח זה "נדרחה" -- לנוחיות הממשלה לומר, עד שזו תחליט על עמדה משותפת מחרת עד מפ"ם, שתמנע ויכוח של ממש (בנסת).

לכן התחלנו את פעולתנו במושב זה במילים הבאות:

אורי אבנרי: אי-אפשר לשאת נאום ראשון במושב האחרון של כנסת זו, מבלי לחזות בחריפות על חזיתת הדיון המדיני, שצריך היה להיערך בפתיחת המושב הנוכחי ל הכנסת.

דבר זה קורה בשעה שידעות ושמעות על הכרעות נורליות, העלוות לקבוע את גורל מדינה לדורות, מסעירות ומביכות את הציבור. אחיית הדיון המדיני בשעה זו מעידה על ידרדרות מהירה נוספת של המישטר הפארלמנטארי במדינה, ועל הוצאת הכנסת מכל תחום ל הכרעה ודיון ממשי.

מושב זה הוא מושב-ביחירות. במשך שנה שלמה מהיום תאפיל אווירת הבחירות על כל הכרעות. התרוצצות המפלגות והסיעות, בממשלה ובציבור, תמנע כל אפשרות של הכרעה אומית שקולה ואחרית, וזאת דווקא בשעה שמדיניות-שלום אמיצה ובעלת-תמוך היא פשרית ומעשית.

אנו מאמינים שזהו אסון. אנחנו סבורים שמן הראוי היה לפזר כנסת זו לאלתר, לקיים אופן דחוף בחירות לכנסת שביעית, כדי שהנהגה חדשה, שתיבחר על סמך מצע מפורש, וכל להיכנס לזירת המשא-המתן והשלום.

עד כמה שאין הדבר אפשרי כיום, הוכיח הדיון על הצעת אי-האיומן של הסידי-הסיפוח מחרת-היום. הוא הוכיח שאין כימעט שום הבדל בין גישתו (הפומבית) של יגאל אלון בין התשפוכת הדמאוגית של שמואל תמיר, וההתחרות היחידה ביניהם היתה על כותרת בעיתוני-הערב. אחיית-בחירות מובהקת, המשעבדת את ההכרעות החיצוניות התחרות הפנימית.

אך אם חשב מישוה כי האחירה של מושב-ביחירות תועיק את החברים אולם המליאה, רי זו טעות. בפתיחה נכחו, אומנם, כימעט מחצית חברי-הכנסת -- אך כעבור שלוש יעות בלבד, בשעה שבע בערב באותו יום ב" בעת הדיון על חוק פרישת עובדי-הציבור, ותרנו בעולם, מלבד היו"ר (נצ"ר, השר יעקב שמשון שפירא) ואני, רק ת שעה חברי-נסת:

רשימת הנוכחים: 3 מבין 59 אנשי מע"י (פישר, ביטון, קרגמן). 2 מתוך 22 אנשי ח"ל (קלינגהופר ואברמוב). 1 מתוך 8 מפ"ם (פלד). 0 מאנשי המפ"ל, אגו"י ו"ע. 1 תוך 3 המרכז החופשי (שוטסק). 1 מתוך 2 פא"י (רודיגר). 1 מק"י (מיקוניס). התחלה נאה!

זנס לאזרחים בעלי מצפון

בן-ציון

דבר אחד מרגיז את הסיפוחיסטים למיני-ם, כשהם מתווכחים עימנו: העובדה שהצי-ענו בשעתו בעד איחוד ירושלים. כמה עיני היה להם אילו הצבענו, כמו רק"ח ו"ק"י, נגד האיחוד? לכן, בכל הזדמנות, קמים נציגי הממשלה משתדלים להוכיח כי בעצם אנחנו לא הת-מונו להצביע בעד האיחוד, או שמאז טיינו את עמדתנו. השבוע עלה העניין בקשר לחוק ה"שיות המקומיות בחירות), החוק בא-העניק אוטומטית 'ערביי ירושלים ה' זרחית, הרשומים חוק, את זכות ה"חירה לעיריות. קמתי ושאלתי מי-ועה אחרי שערבים גלה סופחו לישראל, גין נותנים להם את זכות הבחירה לכנ-זת, אם רק את הזכות לבחור לעיריה? זאם אין זה מוכיח את הכוונה האמיתית של חסידי-הסיפוח, המדברים גבוהה-גבוהה